

КАРИН АНДЕРСЪН ТАРТЕСКИЯТ ДОГОВОР

Превод от руски: Елка Хаджиева, 1971

chitanka.info

Копитата на Иратсабал бяха украсени с бронзови подкови, както и подобава на един вожд, а гъстите кичури на светлдорестата му коса бяха вдигнати ма темето и прикрепени със златни фуркети. По време на утринните битки косата си забождаше с дървени фуркети — златните не държеха добре. Поради тържествения случай беше наметнат с плащ от небесносиня зубърска кожа, боядисана със сок от сърпица. Катарамата на плаща му беше от ковано желязо.

Като наближи лагера на хората, Иратсабал вдигна копието високо над главата си, за да могат всички да видят зелените клонки, привързани към бронзовия му наконечник. Появата му беше посрещната с дълбоко мълчание и само часовият, който дъвчеше ечемична питка, избоботи нещо неясно и посочи с пръст към царската шатра.

Кинфидий, застанал пред шатрата си, измери кентавъра с неприязнен поглед — от невчесаните коси, в които блестяха златните фуркети, до мръсната превръзка на лявата му надкопитна става, на задния крак. После с досада помръдна рамене, за да оправи диплите на плаща си с цвят на морски пурпур. Под плаща имаше хитон от тънко белено платно.

— Привет на тебе, високоблагородни Иратсабал! — каза той и се поклони. — Няма ли да влезеш в моята шатра?

В отговор кентавърът непохватно се поклони.

— С радост, високоблагородни Кинфидий — отговори той и човекът изведнъж с известно учудване забеляза, че кентавърът е по-висок от него само два пръста.

В шатрата беше по-тъмно отколкото навън, въпреки че в нея — голям разкош! — горяха цели три светилника.

— Надявам се, че обядът ти е бил сит? Не искаш ли да похапнеш при мен? — учтиво попита Кинфидий, като с известен страх очакваше съгласието му. Печен ечемичен хляб кентавърът няма да яде, а колкото до вино... нито в лагера, нито в околностите не може да се намери дори капка вино. И тежко и горко на онзи, на когото би хрумнало да намери!

— Много си любезен. Но аз съм сит — каза Иратсабал. — След битката намерихме два мъртви... мъь... диви бика и до насита се нахранихме с месо.

Кинфидий се намръщи. Загубени са още два впрегатни вола... Ех, дано това умилостави Майката Хлебодарителка и войната да свърши по-скоро. Може би дори още тази вечер...

— Не желаяш ли... м-м-м... да седнеш? Или да полегнеш? Разполагай се, както ти е най-удобно.

Иратсабал се отпусна на земята, като подгъна крака под себе си, а Кинфидий с облекчение седна на стола с кожено облегалo. Беше почнал да се страхува, че ще трябва да води преговорите правешком.

— Трябва да ви се признае, днес вие се бихте отлично, макар че всички сте такива едни слаби — каза кентавърът. — Да, и изобщо вие винаги се сражавате не по-лошо. Ако не се погодим с вас, ще свършим с това, че взаимно ще се изтребим.

— И ние мислим така — каза човекът. — Всички тартески царе, а също и всички общини чак до границите на Тракия ми повериха да се разбере с вас на разумни начала. Ти нали можеш да отговаряш за поведението на тукашните кентаври?

— Повече или по-малко — Иратсабал шибна с опашката си по превръзката, за да прогони мухите. — Аз управлявам почти всички земи до Гойкокоа Етчеа — до Пиренските планини, както ги наричате вие, хората. А на другата страна — чак до Вътрешното море. Тук освен моето чергаруват още пет племена, но те ни се подчиняват — ние със затворени очи можем добре да ги натупаме тях всичките, взети заедно. Е, виж, акроцераниите не ни се подчиняват, но те ме познават и аз ще ги посъветвам да се съгласят, ако не искат да имат работа едновременно и с моите воители, и с вашите. Само че дотам няма да се стигне, аз ще запазя за тях добър дял.

— Не забравяй едно: ако на общините не им се харесат обещанията, които ще дам от тяхно име, те няма да ги изпълняват — каза човекът и поглади къдравата си кестенява брада. Колко лошо мирише кентавърът! Вони като стар чул. Ако не иска да извършва свещените умивания, то би могъл поне да маже тялото си с благовонни масла!

— Преди всичко трябва да се разгледат причините на тази война — добави той на глас. — А после и начините, по които може да се разреши спорът.

— Аз виждам всичко това така — започна кентавърът. — Вие, хората, се заселвате на едно място и обявявате, че цялата земя там е

ваша. А ние не разбираме как земята може да принадлежи на някого.

— Войната се роди — каза Кинфидий, сдържайки раздразнението си — от спречкването, което стана на един сватбен пир.

— Това беше само последната капка — възрази Иратсабал. — И преди ставах много дребни сблъсквания. Спомням си как веднъж самият аз тичах из дъбравата в един дъждовен ден, мислех си как да си похапна еленско месце и душех миризмите, които ги има само когато всичко наоколо е мокро. Дори не забелязах как съм се озовал на едно изсечено място, засято с тревата, която вие ядете. По копитата ми веднага полепна кал, а вашите опитомени вълци почнаха да ме хапят по краката. Едва се отскубнах — нямаше как, довърших две-три от тях, а тогава пък дотичаха хора, взеха да хвърлят копия и да крещят „махай се“ на някакво непознато наречие. Навярно си въобразявах, че говорят ескуарски.

— Налага ни се да държим кучета-пазачи и да поставяме край нивите въоръжена охрана, иначе няма да има какво да жънем!

— По-полека, по-полека! Аз просто ти обяснявам, че тази война има по-сериозни причини от глупавото сбиване, започнато на сватбата от препили глупаци. А те нямаше да препият, ако виното беше държано по-далечко от тях. Тук и вие сте виновни не по-малко от нас.

Човекът гневно се надигна, но навреме се овладя. Трябва да се сложи край на войната, а не наново да се разпалва.

— Е, както и да е, но на нас ще ни е трудно да заживеем дружно. Хората и кентаврите са твърде различни помежду см.

— Ние гледаме различно на нещата — съгласи се Иратсабал. — Вие, щом видите някоя полянка в гората и веднага мислите как да я разорете, а за нас това е еленово пасбище, място, където гнездят фазаните и правят дупките си зайците. Там, където се появяват нивите, изчезва дивечът.

— А вие не можете ли да ходите на лов малко по-далече от нивите? — попита Кинфидий. — Нали трябва да храним нашите семейства — малки деца и грохнали старци. И ние сме толкова много, че не бихме могли да преживеем само с лов, дори дивечът да беше тройно повече отколкото е сега.

— А ние къде да ловуваме? — вдигна рамене кентавърът. — Ние постоянно местим биваците си и всеки път, когато се връщаме на

старите места, заварваме повече разорани долини отпреди, повече изсечени дървета, а нивите плъзнали още по-високо по склоновете. Дори в Гойкокоа Етчеа — родината на моето племе, започнаха да се появяват малки ниви — сивосинкава струйка дим, извила се над един от светилниците, попадна в ноздрите на кентавъра и той презрително изпръхтя. — Овча лой! Сега по ливадите не пасат елени, а овце — хлапак надува цафара, а наоколо сноват кучета.

— Ако вие си изберете една определена област, земеделците няма да отиват там — каза Кинфидий. — Но не е в нашите привички да оставяме земята неразорана, само защото някой си имал намерение да ходи там на лов през следващата есен.

— Въпреки че Гойкокоа Етчеа е голяма, тя не може да ни изхрани през цялата година! Нужен ни е десет пъти по-голям простор — а ако сложиш в сметката и Скития с Илирия, тогава и сто пъти по-голям.

— Самият аз живея в Тесалия — каза Кинфидий, — и разбира се, не мога да не мисля за Илирия. Ние, хората, бихме искали вие, кентаврите, изобщо да се изселите от Европа в Азия или някъде другаде. Защо не се прехвърлите в Сарматия или още по-надалеч на изток? В тамошните пустинни степи никой не живее.

— Сарматия! На орача тя може да се стори необитаема, но аз съм чувал едно-друго от скитските кентаври. Натам са поели ахейците — истински великани, и всеки имал по двадесет коне, на които нищо не им струва да изядат на закуска тебе или мене. Тези ахейци били способни цяла нощ да препускат на своите коне и цял ден да се сражават. Кълна се в Ейнко, предпочитам да стоя по-далече от тях.

— Ами в Африка никой не живее! Тогава идете там — предложи човекът.

— Ако можехме всички да се прехвърлим там...

— А защо не? Ние имаме кораби. За да прекараме всички кентаври, ще бъдат необходими не по-малко от две години, но...

— Дори да можем да се прехвърлим, там на нас няма да ни хареса. Мястото не е подходящо за кентаври! Жега, суша, малко дивеч... Не, благодаря. Но вие съгласни ли сте да ни отведете на някое друго място?

— Да, на което искате! Тоест в разумни предели. Посочете го.

— Преди войната да пламне с пълна сила, имах един приятел — младеж, който беше участвувал в едно от тези плавания, за които постоянно строите кораби. Той разказваше, че посетил едни места, където имало много най-различен дивеч и където растели дори свещените отровни гъби.

— Отровни гъби? За да извличате от тях отрова? — възкликна Кинфидий и неволно докосна грижливо превързаната рана на бедрото си.

— Отрова! — Иратсабал поведе глава и се разсмя в гъстата си дореста брада. — Отрова от гъбите! Как можа да го измислиш! Не, ние ги ядем. Горещим си кръвта в празника на Лунните танци, както вие, хората с това ваше вино. Никак не мога да разбера защо пиете тази помия, от която сутрин главата ви се цели от болка.

— Трябва да знаеш мярка, тогава и главата няма да те боли — наиздателно каза Кинфидий. — Но кое място имаш ти пред вид?

— Моят приятел казваше, че то не е много подходящо за хора, затова пък сигурно ще се хареса на кентаврите. Само планини с ливади по склоновете и никакви равнини. Там няма къде да се сее този ваш ечемик. Дайте ми тази земя, щом вие и без това няма да я заселвате.

— Но почакай! Да не говориш за последното плаване на Киприй?

— Да, моят приятел плаваше на неговия кораб.

— Не, кълна се в Майката Хлебодарителка! Как мога да ви отстъпя тази земя? И на нас самите засега още нищо не ни е известно за нея. Ами ако там има толкова калай и кехлибар, че вече няма да има защо да плаваме до Туле? А може там да има бисери. Та ние дори не знаем какво ви даваме!

— Но може да няма и никакви богатства! Нима Киприй е казал, че е видял там калай или бисери? Неговите матроси нищо такова не са чували. А ние ще идем или там, или никъде другаде — това е моята последна дума. Достатъчно е само да кимна и войната ще започне отново.

Човекът скочи. Дори устните му бяха побелели от гняв.

— Тогава започвай войната! Ние досега не сме побеждавали, но и поражения не сме претърпявали!

Иратсабал рязко се надигна от земята.

— В битките вие сте равни на нас по сила, не споря. Но почакайте! Ние умеем да воюваме и другояче. Нощем ще изпотъпкваме нивите ви, денем ще ви нападаме из засада. Няма да посмеете да припарите до горите по-близо от полет на стрела. Ще гоним по нивите вашите овце, докато измършавеят, и докато на нивата не остане нито един клас. Няма да приберете от тях нито зрънце, освен онези, които успеете да откъснете и сдъвчете, бягайки. Пълни ли са житниците ви, Кинфидий? Ще можете ли да изкарате до следващата пролет и да запазите зърно за нов посев?

Човекът тежко се отпусна на стола.

— Вие сте намерили нашето уязвимо място. Такава война няма да можем да издържим. Но как мога да ви обещавам земя, която не ми принадлежи? С нея могат да се разпореждат само онези, които са дали на Киприй корабите.

— Заплатете им със зърното, което ще остане невредимо по нивите. Или измислете нещо друго. Ние съвсем не искаме да ви причиняваме излишни затруднения и ако трябва, ще добавим от нас еленови и турови кожи, колкото поискат.

Кинфидий вдигна глава.

— Добре тогава, Иратсабал — каза той уморено. — Ние ви даваме Атлантида.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
8/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.